

Poslanci Európskeho parlamentu schválili uznesenie o vyhlásení roku 2018 za rok Európskeho kultúrneho dedičstva. Kultúrne dedičstvo je neodmysliteľnou súčasťou našej európskej identity a prostriedkom na pochopenie našej minulosti.

Prehľad výročí Prievidze v roku 2018

Osmičky mali v histórii Slovákov i Prievidze zvláštny význam. Vo víre okrúhlych jubileí pripravila redakcia Prievidzského občasnika z dostupných historických dokumentov pre čitateľov prehľad viac či menej okrúhlych výročí, ktoré si v roku **2018** pripomenieme:

905. výročie (ďalej len v.) najstaršie zachovanej prvej písomnej zmienky o Prievidzi;

655. v. od povýšenia Prievidze medzi slobodné kráľovské mestá uhorskou kráľovnou Máriou; zároveň sa prvýkrát písomne spomínajú Malá a Veľká Lehôtka a zaniknutá Moštenica ako poddanské dediny patriace Prievidzi;

585. v. prvej písomnej zmienky o Hradci ako dedine bojnického panstva, ktorá bola iba krátko pred tým znovu osídlená;

575. v. silného zemetrasenia, ktoré poškodilo aj Kostol sv. Bartolomeja;

540. rokov uplynulo od vtedy, čo bol prvým známym prievidzským notárom Gregor Litteratus;

530. v. vydania ochranného listu uhorským kráľom Matejom Korvínom prievidzským obchodníkom;

490. v. zachytenia Prievidze na najstaršej známej mape Uhorska, tzv. Lazarovej mape;

405. v. potvrdenia artikul najstaršiemu cechu krajčírov a rovnako zemetrasenia v okolí mesta;

340. v. vpádu kurucov do Prievidze, ktorí jej pripravili najtragickejšie chvíle v novodobej histórii. Smrť tu našlo 26 občanov, pri požiari prišlo o život ďalších 65 ľudí a zhorelo prakticky celé mesto – 272 domov;

325. v. obnovenia artikul cechu mäsiarov;

315. v. obsadenia mesta povstaleckými vojskami Františka II. Rákocziho;

305. v. vydania privilégia na oba prievidzské jarmoky (18. októbra na sv. Lukáša evanjelistu a 19. marca vo sv. Jozefa) panovníkom Karolom III.;

Prehľad výročí Prievidze v roku 2018

285 rokov od vydania príkazu mestským radným Matúšom Škopcom na vytvorenie rodinnej krypty pod „Necpalským kútom“ na severnej strane farského Kostola sv. Bartolomeja;

265. v. vysvätenia Kostola Najsvätejšej Trojice rádu piaristov; vykonania súpisu v obci, pri ktorom sa zistilo 394 domácností, z toho 246 remeselníckych. V Prievidzi suverénne vládli odevné a obuvnícke remeslá;

195. v. návratu poštovej stanice z Bojníc do Prievidze po tom, čo prievidzský občan Ján Kiss odkúpil poštové právo;

190. v. vyčíňania katastrofálneho požiaru, pri ktorom zhorelo 205 domov;

170. v. čítania správy o zrušení poddanstva na ľudovom zhromaždení v Prievidzi a konania protestného zhromaždenia 17 richtárov z obcí bývalého bojnického panstva proti nezákonnému konaniu vrchnosti;

155 rokov od založenia Matice slovenskej v Martine a prievidzskej židovskej školy, umiestnenej ešte v súkromnom dome;

Synagóga prievidzskej židovskej komunity. Jej základný kameň položili 16. apríla 1868.

150. v. položenia základného kameňa na stavbu prievidzskej synagógy;

145. v. pretransformovania cechu krajčírov na živnostenský spolok;

140. v. založenia Alumnea, svojpomocného spolku chudobných študentov na prievidzskom gymnáziu; vedenia zápisníc obecného zastupiteľstva dvojjazyčne, v maďarskom aj slovenskom jazyku;

125 rokov od vydania stavebného povolenia na stavbu železničnej trate Veľké Bielice – Prievidza;

115. v. rozšírenia poštového úradu o telefonické služby, keď začal využívať panel pre sto účastníkov – vlastníkov telefónov;

110. v. posviacky Kláštora Dcér Božskej lásky (sestričky mariánky);

105. v. začiatku železničnej prevádzky na trati Prievidza – Handlová;

100. v. konca prvej svetovej vojny; vzniku Československej republiky; zriadenia odbočky Slovenskej národnej rady v Prievidzi, vstupu jednotiek československej armády mesta;

- 95.** v. založenia pobočky Klubu československých turistov; konania župného zletu telocvičných jednôt Orol v Prievidzi; založenia Okresnej hasičskej jednoty; pretransformovania slúžnovského okresný úrad.
- 90.** v. otvorenia pravidelnej autobusovej dopravy na trase Valaská Belá – Nováky – Prievidza; Živnostenského a úverového ústavu a Ľudovej pokladnice; zriadenia verejnej Odbornej školy pre ženské povolania, položenia základného kameňa novostavby štátneho reálneho gymnázia; konania dvoch vystúpení SND v priestoroch kina Slávia hrou Ivana Stodolu Belasý encián a Večer trojkráľový od Wiliama Shakespeara;
- 85.** v. ukončenia stavby Mestského domu; hladového pochodu nezamestnaných z Handlovej do Prievidze; otvorenia Rímsko-katolíckej ľudovej školy chlapčenskej; vzniku bernej správy; založenia Spolku Katolíckej mládeže vo Veľkej Lehôtke; od postihnutia mestečka mimoriadne silným krupobitím, ktoré zničilo až 90 percent úrody ovsa, jačmeňa, žita a raži;
- 80.** v. prejavu Dr. Jozefa Tisa, predsedu autonómnej vlády, na balkóne Mestského domu; návštevy Prievidze delegáciou americkej Slovenskej ligy; založenia miestneho náčelníctva Branného zboru československých motoristov a Okrášľujúceho spolku pre Prievidzu a okolie; otvorenia Katolíckeho kultúrneho domu, neskôr Dom osvetly;
- 75.** v. zániku Prievidzskej gazdovskej banky, účastinná spoločnosť; demonťáže vitráží okien farského kostola s obrazom sv. Štefana kráľa a sv. Imricha považované za symboly uhorskej štátnosti; zmodernizovania tehelne (mala až 18 robotníkov);
- 70.** v. otvorenia Strednej ekonomickej školy a Štátnej obchodnej školy; založenia pobočky Slovenského národného aeroklubu; osamostatnenia Autoštanice Prievidza od štátnej železnice; odčlenenia tehelne od Carpathie;
- 65.** v. otvorenia Priemyselnej školy potravinárskej chémie a Poľnohospodárskej majstrovskej školy; zriadenia Okresného staveného podniku; požiaru drevárskeho závodu; vydania príležitostnej pečiatky ku Dňu baníkov v Prievidzi, Novákoch a Handlovej;
- 60.** v. otvorenia Poľnohospodárskej učňovskej školy;
- 55.** v. zriadenia Základnej školy II. na Ulici S. Chalupku, otvorenia hotela Magura;
- 50.** v. vzniku Klubu priateľov Matice slovenskej; obsadenia Prievidze vojskami Varšavskej zmluvy; vysadenia štyroch stromov republiky pred budovou okresného úradu.

Redakcia PO